

מכתבים

תשובת אשכול: אינני מבין מה הקשר בין שאלה נוספת זו לבין השאלות. אבל כיוון שהשאל הנכבד שאל, אני משיב כי אין בכלל גבול לסוב, אין גבול לפיתוח דרכי הסברה, אולם נדמה לי שממשלה זו עושה במיוחד למען חזק ופתח את ההסברה.

כל זה היה רק הקדמה לשורת שאלות לשר המשפטים, למחרת היום — יום לפני תשובת השר להצעות לסדרה היום. השאלות נגעו במישרין לפרשת בול.

השאלות הראשונות נגעו לאיסור פירסום הידיעה על מאסר אנשי בול מטעם הצנוורה, ואחר כך מטעם בית המשפט, והתרת הפירסום אחרי הפירסום בחול. השר ציין (בצדק) כי הצנוורה אסרה את הפירסום רק במשך יומיים, לפני שהובאו השניים בפני השופט — וכי מאותו רגע נבע האיסור מצו בית המשפט. היועץ המשפטי ביקש לבטל את צוהאיסור כשפורסם הדבר בחול, כי "היה צורך בהיתר פירסום בארץ, כדי להעמיד את הדברים על דיוקם."

שאלה נוספת: האם אין כבוד השר סבור שהפירסום העצום, שניתן לדבר בעולם, בא דווקא בגלל איסור

כיום פיקוח אזהרה על שרותי הבטחון? (התשובה: כן!) האם קיימת כיום ביקורת על הערכות שרותי הבטחון למיניהם? (התשובה: כן!) האם יש תיאום בדרג ממשלתי בין שרותי המודיעין למיניהם? (התשובה: כן!).

שאלה נוספת: האם כבוד ראש הממשלה אינו סבור, דווקא לאור המאורעות האחרונים, כי יש צורך בפקיד אזהרה בכיר לשם הסלת פיקוח יעיל יותר על שרותי הבטחון?

תשובת אשכול: לא. הוא אינו סבור.

כעבור כמה דקות השיב ראש הממשלה לשאלות אחרות שלנו, בדבר ההוראה החדשה האוסרת על מוכרתי הממשלה למסור לעתונאים אינפורמציה שאינה כלולה בקומוניקאט הממשלתי. אשכול ענה תשובה שיגריתית.

שאלה נוספת: כבוד ראש הממשלה, האם לאור הכשלונות האחרונים, בייחוד בפרשת בול, פרשת ניצוץ ופרשות דומות, אינך סבור כי הגיע הזמן לבדיקה יסודית של כל מדיניות ההסברה של הממשלה, של איסור פירסומים והתרת פירסומים?

ל שווא ניסיון, השבוע, להעלות על סדרה היום של הכנסת את האפשרות להנהיג תחבורת אוטובוסים בשבת. הצעה דחופה שלנו לסדרה היום, על רקע הכרזת הקואופרטיב דן, נתקלה בסירוב הנשיאות להכיר בדחיותה. אבל בשני מיגורים אחרים פרצנו השבוע את החזית. הצלחנו להעלות על סדרה היום, כנושא דחוף, את פרשת הכפר תוחלת (ראה עמוד 7). חשוב עוד יותר: אחרי מאבק רצוף שלנו במשך כמה חודשים, בהם היינו בודדים במערכה זו, עלתה פרשת בול סוף-סוף על סדריומה של הכנסת. נוכח הניסיונות, שוב לא יכלה הממשלה להתנגד לכך. הבענו בבירור את עמדתנו (ראה האגרות לקורא, עמוד 2).

לפני שנפרצה חזית זו, ניהלנו במשך השבוע מלחמת גרילה מתמדת, בצורת שאלות נוספות לשאלות שלנו. ראש הממשלה ענה, למשל, לשאלתה ישנה שלנו בדבר פיקוח איסור הראל, שאלנו: האם בדעת ראש הממשלה למנות יועץ חדש במקומו? (התשובה: לא!) האם מובטח

התותחים אינם מושכים

אולם גם במצב הנוכחי, אפשר לעשות הרבה יותר. לא בדברים טכניים קטנים, חשובים ככל שיהיו, אלא קודם כל בהכרעות יסודיות.

40% מן התיירים הבאים לישראל הם יהודים. אבל יהודים יש, מחוץ לברית המועצות ולישראל, רק שבעה מיליון. פירוש הדבר ש-400 מיליון נוצרים בארצות השפיע של אמריקה ואירופה אינם מספקים לנו הרבה יותר תיירים מאשר 7 מיליון יהודים.

זהו אבסורד. אבל אבסורד הנובע מן הבהואה הציבורית של ישראל כפי שהיא מושקפת בעולם — כמדינת יהודים אוניפורמית, העשויה לעניין רק יהודים.

אולם ארץ זו היא קושה ומקודשת לנצרות. מיליונים בלתיספורים, שאינם יודעים כלל מה זה ישראל, לוחשים בחדת קודש את השם ירושלים, ואת השם נצרת. מה אנחנו עושים כדי לעורר בליבותיהם של אלה את התשוקה הנוצרת לראות את המקדש מות בו הילכה הדמות המקודשת עליהם?

משהו, בצינעה, נעשה. המוטיב הנוצרי מובלט, פה ושם, בעיקר בקשר ישיר עם אירגוני צליינים. יש לכך מחלקה מיוחדת.

אולם אילו רצתה ישראל לנצל את הפוטנציאל העצום הזה, היתה מבליטה מוטיב זה בכל פירסומיה — בבולים שעל מכתביה, בכרזות, במודעות. כיום אין איש מעז לעשות זאת בפה מזא, שמא יגרום הדבר למשבר ממשלתי.

מה שאפשר יהיה במישר פלוראליסטי, המבוסס על ריבוי הגזנים של החברה הישראלית, אינו אפשרי במישר הקיים.

הלהט של קול והקול של להט

אולם, כבוד היושב ראש, אם כיום נמנע השר מלהתנגש עם עמיתיו הדתיים, הריהו נמצא בהתנגשות פנים אל פנים עם עמיתו ממשדרי התחבורה.

כאן מתנהלת פעולה מלחמתית ממש. בעוד שר התחבורה, אלוף הקרבות, יוזם במחתרת תנועות איגוף חובקות עולם כדי לנתק את העורף של שר התחבורה, כשהאלופים מתנהלת אגידה עורכים מיבצע הסחה בחזית, הרי שר התחבורה עונה בהפגזות יריכוך מתמדת, שאחד מפגזיה נורה בנאום הפתיחה שלו כאן היום.

היו"ר דבורה צר: אמרת שפגזים ותותחים אינם מושכים תיירים. **אורי אבנרי:** נכון. הפרשנים הצבאיים עוד יצטרפו להחליט מי האיסטרטג היותר מוצלח.

אולם, כבוד היושב ראש, האם זה מכובד?

יש ניגודאינטרסים בין אלעז לבין משרד התיירות. זה טבעי. אבל אין זה טבעי כי התכתשות זו נמשכת שנים, ללא הכרעה, מבלי שהממשלה מסוגלת להכריע הכרעה ברורה וסופית, על פי שיקולים אובייקטיביים של רוח והפסד כולל למדינה, או שיוורקו מטבע. הרי זה אחד מתפקידיו של ראש הממשלה, שאינו שלישי בבוררות זבל"א וזבל"א, אלא האחראי העליון והמחליט העליון. חבל שהתחמק מכך גם היום, כשהשיב לשאלתה שלנו.

לא נסתיר כי אהדתנו נתונה, במאבק זה, לשריח התיירות. נראה לנו כי קולו של קול צודק יותר בוויכוח זה, אם כי אבני הכרמל הן המכריעיות לפי שעה את כפות המאזניים. זהו להט של כן-ארכי אינו צריך להשכיח מיספרים ועובדות.*

אולם אפילו אם קולו של קול לא יישאר בבחינת קול קורא במידבר, וגיתן יהיה לומר שיש קול ויש קשב, הרי גם אז יישארו מיכשולים רבים בדרך.

אלף נאומים ציוניים מהמים אך פיצוי זעום על אוכל חסר-טעם, שהביסטרו הצרפתי הדל ביותר מתבייש בו; על שרות יקר ולעומת זאת גרוע; על בתימלון מסוג א' שאין מצחצחים בהם געלים, שאין להשיג בהם עיתונים, שחסרה בהם אדיבות אלמנטרית של שרות. כבוד היושב ראש, מאז נכנס השר הנוכחי לתפקידו, ישנה הרגשה שלפחות מתחילים להבין את הבעיות, ולחשוב עליהן ברצינות. זהו הצעד הראשון לכל תיקון. אולם — רק הצעד הראשון.

ההכרעות האמיתיות עדיין לא הוכרעו.

אלוף מיסנה להט הוא מנהל אל-על.

להלן נאומו של ח"כ אורי אבנרי בדיון על תקציב משרד התיירות.

כבוד היושב ראש כנסת נכבדה, ארצנו מבורכת בהיסטוריה עשירה, בשמש, בגלילים ובחופי ים, במקומות קדושים וב נסיונות סוציאליים חדשים.

יש בה כמעט כל הדריש למשיכת תיירים. זולת דבר אחד:

השלום.

תותחי צה"ל ותותחי נפוליון

אנו, התיים בארץ הזאת, שהתרגלנו למוקש שים ולפעולות-תגמול, לחוליות-חבלה ולה פצצות מן האוויר, שוב איננו מייחסים להם חשיבות. הם הפכו חלק בלתי-נפרד מנוף חיינו היומיומיים.

קשה לנו לתפוס, ולא כל שכן להבין, איך מושפע אדם גורמלי, בסטוקהולם או בסאן פרנסיסקו, מקריאת עיתונים על פעולת סמוע. לגביו, מדינה זו עומדת על סף של נלחמה, היא מוקפת מהומות ופרעות. בתודעתו מצטייר מקום שאין אדם בטוח בו בחייו.

אלף כרזות צבעוניות, הקוראות לבוא לישראל בעיקבות השמש, אינן שקולות כנגד כותרת אחת בעיתון זה, המדחה על פעולה צבאית.

מי שמחפש נופש, אינו מחפש צרות. תותחי צה"ל (להבדיל מתותחי נפוליון בחומות עכו) אינם אתרי תיירות.

לכן, מפליא איך יכולים אותם חברי-כנסת, המטיפים השכם והערב לפעולות תגמול, להפעלת כוח-הרתעה הלכה למעשה — למתוח ביקורת על הממשלה בגלל מיעוט התיירות. אתם חייבים לבחור — או זה או זה. בטחונים מכאן, ארץ-תיירות מכאן.

כמו לגבי רוב בעיות ישראל, כן גם לגבי התיירות: השלום הוא המפתח לפתרון הבעיות.

פעולת סמוע עלתה לנו ברבבות תיירים. פעולה מלחמתית בממדים גדולים תעלה לנו במאות אלפים.

שלגי הלבנון ושמש אילת

ולהפוך: האם יכול מישחו מאיתנו לשער מה יהיה מצב התיירות בישראל בכוא היום, כאשר יפלו המחיצות ויפתחו הגבולות, כאשר תייר יוכל להגיע בפרוסות ותוך דקות משלגי הלבנון לחוף-השמש של אילת, מבית-לחם לנצרת, מהפיראמידות למצדה, מכרן הצלבנית למונטפורט הצלבנית?

כיום שיקום השלום, תעבור התיירות הישראלית מליגה ג' לליגה הבינלאומית — מסדר-גדול של מאות אלפי תיירים בשנה לסדר-גדול של מיליונים.

24 מיליון תיירים שבאו בשנה האחרונה לאיטליה, 13 המיליון שבאו לספרד — תעמוד בפניהם אז ברירה סבירה של ביקור במרחב שלנו, ערש התרבות האנושית, עשיר הגזנים, פסיפס של קיבוצים וגאות-מידבר, מיסגדים וכנסיות ובתי-כנסת. כיום מגיעים 3 מיליונים בשנה לארצות-ערב — רובם ערבים — ומיספר זה יכול להיות גדול פי כמה וכמה.

מי שהושב על מחיר השלום — ולשלום יש מחיר יקר — חייב לחשוב גם על הצד הזה של המטבע. למחרת השלום, תהיה התיירות שלנו עסק של מיליארדי לירות.

בולים של קדשי נצרת

כבוד היושב ראש, כל עוד רחוקים אנו מן השלום ומן ההשתלבות במרחב מאוחד, יש מיגבלות טבעיות לתנועת התיירות. מוטב לומר זאת בפה מלא, ולא לשגות באשלויות.

